

تعیین دماهای کاردینال برای جوانه زنی بذر تره ایرانی (*Allium ampeloprasum* ssp.)

(*Persicum*) و جعفری (*Petroselinum crispum*)

حمیدرضا جعفری^{۱*}، مجتبی دلشاد^۲

۱- دانشجو سابق دکتری پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران، کرج

۲- دانشیار، پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران، کرج

چکیده:

در این مطالعه، تأثیر درجه حرارتهای مختلف بر جوانه زنی بذر دو گونه‌ی تره ایرانی (*Allium ampeloprasum* ssp. *Persicum*) و جعفری (*Petroselinum crispum*) به منظور تعیین درجه حرارتهای حداقل، بهینه و حداکثر جوانه زنی آنها بصورت طرح کاملاً تصادفی با چهار تکرار، بطور جداگانه برای هر گونه، مورد بررسی قرار گرفت. برای این منظور، تیمارهای ۰/۵، ۳، ۶، ۱۰، ۱۵، ۲۰، ۲۵، ۳۰، ۳۵ و ۴۰ درجه سانتیگراد در نظر گرفته شد. نتایج نشان داد که تأثیر درجه حرارت روی سرعت جوانه زنی، شاخص سرعت جوانه زنی و درصد جوانه زنی در هر دو گونه، معنی دار بود. بالاترین سرعت جوانه زنی و شاخص سرعت رشد در ۲۰ و ۱۵ درجه سانتیگراد به ترتیب برای تره ایرانی و جعفری به دست آمد. حداکثر درصد جوانه زنی ۱۰۰٪ بود که در هر دو گونه در محدوده دمای ۳ تا ۲۵ و ۳ تا ۱۵ درجه سانتیگراد به ترتیب برای تره ایرانی و جعفری بود. درجه حرارت بهینه برای جوانه زنی بذر تره ایرانی ۱۵ تا ۲۵ و برای جعفری ۱۰ تا ۲۰ درجه سانتیگراد بود. با افزایش یا کاهش درجه حرارت از این محدوده، جوانه زنی بذر به طور قابل توجهی کاهش یافت. بر اساس نتایج حاصل از رگرسیون خطی و درجه دوم بین سرعت جوانه زنی و درجه حرارت در هر دو گونه، برای جعفری، دماهای کاردینال در رگرسیون خطی و درجه دوم به ترتیب برابر بود با ۱/۹۷، ۱۴/۸۱ و ۲۷/۸۶ و ۱/۱۲، ۱۴/۵ و ۲۷/۸۷ و برای تره ایرانی این اعداد برابر بودند با ۰/۹۲، ۱۹/۷۵ و ۴۰/۶۶ و ۱/۶۸ و ۱۹/۰۶ و ۳۶/۴۴.

کلمات کلیدی: دماهای کاردینال، سرعت جوانه زنی، شاخص سرعت جوانه زنی، درصد جوانه زنی، تره ایرانی و جعفری

۱. مقدمه:

تره ایرانی و جعفری، از جمله سبزیهای برگی هستند که نقش مهمی در تامین بخشی از ویتامین و مواد معدنی رژیم غذایی مردم ایران را دارند. تره ایرانی متعلق به خانواده آلیاسه با نام علمی *Allium ampeloprasum* ssp. *Persicum* و جعفری متعلق به خانواده چتریان با نام علمی *Petroselinum crispum* می باشد. هر دوی این سبزیها در مناطق مختلف ایران کشت می شوند. قسمت خوراکی این گیاهان چند ساله، برگ و دمبرگ می باشد که ارتفاع این گیاهان حدود ۳۰ سانتی متر می باشد [۲۵]. عوامل مختلف محیطی مانند دما و رطوبت روی جوانه زنی تأثیر دارند [۱۵]. دما نقش مهمی در تمامی مراحل رشد و نمو گیاه بازی می کند از جمله در جوانه زنی بذر در گیاهان مختلف اهمیت بالایی دارد. دما در تعیین تراکم بوته در واحد سطح نیز مهم می باشد. درجه حرارتهای کمی با تأثیری که روی جوانه زنی میگذارند، ممکن است برای ارزیابی ویژگیهای جوانه زنی یا پتانسیل استقرار گونه های گیاهی مفید باشند [۱۴]. عکس العمل جوانه زنی نسبت به درجه حرارت به عوامل متعددی از جمله گونه های گیاهی، واریته، منطقه رویش، کیفیت بذر و